

Posudek diplomové práce Heleny Čapkové, „Znovuobjevení Nipponu: Obraz Japonska ve střeoevropském modernismu 1920-1940“. FF UK, Praha 2008

Helenu Čapkovou znám už poměrně dlouho, protože patřila k pilným posluchačkám mých přednášek o světové architektuře 20. století v Klubu Za starou Prahu. Když mi sdělila, jakému tématu se chce věnovat během svých studií v zahraničí – šlo o japonismus na Bauhausu -, trochu mě to postrašilo, pokládal jsem ho totiž za příliš těžké. Podobnému tématu se věnuje i její diplomová práce. Musím konstatovat, že autorka svůj úkol svým způsobem zvládla velmi dobře. Zvolila si pro něj větší počet námětů, mezi nimiž její práce volně těká, aniž bychom však získali dojem naprostého zmatku. Opírá se při tom o velkou znalost japonské kultury 19. a 1. poloviny dvacátého století, s jinými našimi badateli asi nesouměřitelnou. Úlohy autorka zvládá spíše intuicí než racionální analýzou, daří se jí však vyhmátnout důležité problémy a nějak pak dojít k jejich řešení. Za velký klad její práce pokládám především skutečnost, že ji nestaví na nějakých formalistických rozborech typicky japonských motivů – například vlnovky nebo geometrie japonského domu -, nýbrž spíše na vystižení typicky japonské atmosféry, obřadů a životního způsobu moderních Japonců. Autorka pak zkoumá, jak se dopad těchto fenoménů mohl projevit v Evropě. K tomu se připojuje poučný přehled působení japonských modernistů v různých evropských uměleckých střediscích a pak také zásadní informace o angažmá českých umělců v Japonsku: hlavně údaje o Bedřichu Feuersteinovi a o rozporné postavě Antonina Raymonda či Reimanna jsou téměř k nezaplacení. Velmi mě též zaujal přehled japonské architektonické debaty mezi dvěma válkami, protože podobný jsem zatím nikde jinde nečetl. Jak už jsem naznačil, tuto stránku autorčiny práce hodnotím velmi kladně.

Odvrácená stránka autorčiny práce spočívá v její téměř katastrofální práci s jazykem. Za sedmáct let svého učitelského působení jsem patrně ještě nečetl práci, která by se vyznačovala tak bohatým rejstříkem prohřešků proti dobré češtině, od početných anglismů ve stavbě věty přes vybočení z vazby až po hrubé chyby v psaní měkkých a tvrdých i/y. V tomto ohledu musí ještě autorka na sobě hodně pracovat.

Drobnější nedostatky: problematické datování Loosova textu *Ornament a zločin* do roku 1908, třebaže ranější výskyt před rokem 1910 není doložen; dopis z Ameriky ve *Volných směrech* 1900 nepsal Kotěra, on byl asi adresátem; Henry van de Velde nebyl Angličan, nýbrž Belgičan; psaní jména Hannese Meyera neustále kolísá mezi Meyer a Mayer; Miesův údajný výrok o Bohu skrytém v detailech se v jeho textech nevyskytuje; jméno Jan Nesiba (=žák Bauhausu Nusim Nesis!) píše autorka zásadně Vesiba; českých žáků na Bauhausu bylo nejméně dvacet, nikoliv jen sedm, jak to bezpečně doložila stař Markéty Svobodové v *Umění*; známý text Wilhelma Worringera by se měl přeložit jako *Abstrakce a vcítění*; v rozpravě o Jaromíru Krejcarovi by se autorka měla opírat o katalog jeho výstavy z roku 1995; práci chybí závěr, část textu takto označená není žádný závěr.

Shrnu-li všechny klady a zápory, za objevný obsah bych dal jedničku, za hroznou formu sotva trojku, takže mi vyjde horší dvojka. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku 2.

Prof. PhDr. Rostislav Svácha, CSc., Praha 21. 9. 2008

